30-ს იანვარს, № 3 1887 წელსა.

მწყემი

1883-1887

მწყემსი დამბლეთით გამოდის თვეში ხუთჯერ, ყოველი თვის 10ს, 20ს და 30-ს-ათ რიგებში.

გაზეთის ფასი:

ერთი წლისა გაგზავნილი დაგაგზავნილად	5	მან.
ნახევარი წლის — —	3	—
„მწყემსი“ რუსული დამატებით	6	—
ნახევარი წლისა — —	4	—
ცალკე რუსული დამატება წლით	3	—
ნახევარი წლის — —	2	—

გაზეთის ფული და ყოველ გვარი წერილების გაგზავნა შეიძლება რედაქციაში ამ ადრესით: *Въ редакцію „Мцкемси“ (Пастырь).*

Въ редакціи „Пастырь“ *принимаются* ежемѣсячно 10, 20 и 30 числа. Цѣна: 5 р. въ годъ, 3 р. въ полугодіе, 6 р. съ русскимъ дополненіемъ, 4 р. съ русскимъ дополненіемъ въ полугодіе, 3 р. русское дополненіе въ годъ, 2 р. русское дополненіе въ полугодіе. Деньги и всякія рукописи посылать по адресу: *Въ редакцію „Мцкемси“ (Пастырь).*

ახალი ეპისკოპოსი აფხაზეთისა.

ბერეთ კიდე მიტროპოლიტის ისიდორეს სა-ქართველოში ექსარხოსად მყოფობის დროს იყო აღძრული კითხვა საკუთარი ეპარქიის დაარსებაზედ აფხაზეთში. ესსარხოსის მეშვეობის დროს აქ გაიხსნა საკუთარი ეპარქია-აქედ დაინიშნა ეპისკოპოსად ყოველად სამღვდელო ბერონტი მართველთაგანი. ყოველად სამღვდელო ბერონტი ძალიან ცოტა ხანს დარჩა აფხაზეთში. იმის შემდეგ დაინიშნა ყოველად სამღვდელო ბერმანე, მაგრამ არც ის დარჩენილა-აქ ღრმანს. ყოველად სამღვდელოს ბერმანეს შემდეგ აფხაზეთში დაინიშნა ეპისკოპოსად ყოველად სამღვდელო ალექსანდრე, რომელიც კარგა ხან დარჩა აფხაზეთში. მაგრამ ხელოვნი რაღაცა აღრეულეტის მოხდენის მიზეზისა გამო ისიც გადაყვანილ იქმნა ამ ეპარქიიდამ. ყოველად სამღვდელო ალექსანდრეს შემდეგ აფხაზეთში საკუთარი ეპისკოპოსი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნახეგრობით გაეელურებულია და სადაც ქრისტეს სარწმუნოების სხვი, ანთებული ოდესმე წმიდა მოკიქულებისაგან, დღეს თითქმის გაჩქარალია, რა უნდა ეთქვა?''

Uკურებ ჩემს თავს და ეხედეე მხოლოდ ჩემს გამოოცდელობას და ჩემს სრულებით მოოქმაზდებლობას ამ დიდი სამსახურისათვის. **Oუმცა** ისეთი სულით და სარწმუნოებით ძლიერმა და **Dლერთ** შემოსილმა კაცმა, როგორიც იყო დიდი აეეა, ჩვენი ღირსი **სერგი**, თავი დანებება ამ სამსახურს; თუმც ისიც კი, რომელიც აღეცილი იყო **Dვთის** მადლით, ეუბნებოდა მღვდელ-მთავარს ალექსის: ,,მომიტეეე მე, წმიდანო მეუფეო, თქვენ ვერ ჰპოებთ ჩემში, რასაც ეძიებთ», მაშ მე, ყოველად უძლურმა როგორღა უნდა **Tეეესრულო ეს** დიდი მოეალეობა? **რა** კარგი იქნებოდა, რომ მე დღეს **Tმ**ემეძლოს ესთქვა მზგავსად იზრაილების ძველი წინამძღეარისა: ,,გეეედრები **Tშ**ენ, უფალო, აღირჩიო უფრო შემძლე ერნმე და ის გაგზავნო (გამოს. 4, 13)! მე ისე მომზადებული არა ვარ ამ დიდი სამსახურისათვის, როგორც **Tშ**ენგნის ინ პირთ, რომელნიც ასეთ დიდ თანამდებობაზე ინიშნებიან; მე ჩემი განათლება დამისრულებია სემინარიაში სწავლის დამთავრებით; **ოგ-ფასეთი ეწყალობადა ბეკრ**, რაც სწეელი **T**ემისრულებია სემინარიაში. **Dმაწეილი** ეიყავი, **T**ანდა **T**ეეეეეარე ჩვენი ღირსის **Dმ**ბის **Sერგის** მფარველობასს, და მთელმა ჩემმა ცხოერებამ, მთელმა ჩემმა მოკმედებამ განელო ამ მონასტრის კედლებ **T**შეა; მე ეიცოდი მხოლოდ ეკლესია, მონაზონთა სენაკი და მორჩილობა, რომელიც არ ერიელდებოდა მონასტრის კედლებს გარეშე. **Sანუკვეშოთ** და იმედად ისეა მიმაჩნდა მე, რომ **Dმ**ერთი ინებებდა და ამ ჩემს საყვარელს მონასტერშიეე განუტტეებდა ჩემს სულს, მაგრამ ამ დროს **Dვ**თის გამოფაქმელი განგებულებისა ძლითა მე მხედეს წილად მღვდელ-მთავრობის სამსახური.''

,,**Tშ**ენ, უსაყვარლესო მღვდელ-მთავარო და მეუფეო ჩემო, **U**უწეი ჩემი სისუსტე, **Tშ**ენს **წინაშ**ე გამოეიჩინე მთელი ჩემი სულიერი უძლურობა, და თუმც ეზლი ეერაფერსა ეებედავ, რომ წინა აღეუდგე ახალს დანიშ-ნულებასს, მხოლოდ იმიტომ, რომ ეემორჩილები **D**ვთის ნებას, რომელიც გამომეცხადა მე უშუალეი და უმარ-თებულესი სინოდის და თვით-მპყრობელი **U**�or-მსახურესის ჩვენი ხელმწეიფე იმპერატორის აღირჩეეთ. **Oუ**ფალ მწყემსთ-მთავარმა უფალმა ჩვენმა **I**ესუ **ქრის**-ტემ სთქვა თავის თავზე წმ. სახარებაში: **რამეთუ კარგს** **მოუსედ ზეტით, ანა რათა კეთ ნება ჩემი, ანამედ ნება** მომავალისაგან ჩემისა მამისა (იოან. 6, 38) **და** ამან დამა-�веъ თავი თვისი, და იმენი ბეი მორწმულ მამის ნებისა, **ვედრ**ეა სიკეთდ**ა**ნმეკ, **და** სიკეთდ**ა**ითა მით **ეკ**ეკრასთა (ფილიპ. 2, 8), **ჩვენ** **დ**ეკეკეკეკ **კ**ეეთილ-**წ**ერადი, **რ**ათა **შ**ეეკ**ბ**ეკ**ი** კეკ**ი**ეთ **ა**ლ**ა**ეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნოთ უძლურება ჩემი და შეეეფერთთ მხურვალედ დიდს მღვდელ-მთავარს, რომელიც მოვიდა ზეკით, რათა მან გადმომიღოროს მე მადლი, რომელიც უძლურებასა ჰკურნებს და ნაკლულევანებათა აღავსებს, და შემემლოს მე ბუოჭვლად, რომელიც საჭიროა ზმიდა მის ეკლესიაში მსახურების დროს.“

28 დეკემბერს, სამღერთო ლიტურგიის შესრულების დროს, სამების სობორიანში აკურთხეს მ. პრქმანერიტი ბენნადი სუხუმის ეპისკოპოსად. ქორწილეა შეასრულა მაღალ ყოველად უსამღვდელოელოსმა, მოსკოვის მიტროპალიტმა ნოანნიკემ პეტრე და მისალ ეპისკოპოსებინ.ურთ. ზირეის გთთავების შემდეგ მაღალ ყოველად უსამღვდელოელმა ნოანნიკემ, სანამ ახლად ნაკურთხ ეპისკოპოსს კედრთხს შთაპარებდა, ეუთხა მას მიახლოებით შემდეგი სიტყვა:

ყოვლად-სამღვდველო ეპისკოპოსო! ბენნადი!

„ზენეკისმა მწყემსთ-მთავარმა, „ეუალმა ჩვენმა ნეკო ძრისტემ მის მიერ აღრჩეულ მოციქულებს და ითქო პირით მათი სამსახურის ყველა მოადგილეთა ნისკა მცნება: „ეკრძალენით, ნუ უკეე ვინმე შეურაცა-ჰყოთ ერთი მცირეთა ამათგანი (მათ. 18, 10).“

„ შენ დღეს მწყემსთ-მთავართა ხელის დასხმით მოგებრეკა სამღვდელო-მთავრო მადლი და შეიქმენი ამ სახით მოციქულებრივი სამსახურის მოადგილედ სამშობლო ეკლესიაში, შთაიბეჭდე, ღვთის მოყვარე ძმაო, ეს მცნება ძრისტე მაცხოვრისა შენს გულში და იხელმძღვანელე მით შენი ახალი სამსახურის დროს.

ესეა სამწყსოებთან შედარება დიდი არ არის სამწყსო, რომელიც, დღეს შენს მხედველობასა და ხელ მძღვანელობასა ქვეშე გადმოდის; მაგრამ ეს სამწყსო მოითხოვს შენგან თუ არა მეტს, არა ნაკლებ შრომას, მოთმინებას და თავ-გაწირულს სიყვარულს სხვერკელ სამწყსოებთან შედარებით. ითოქმის ნახევარი ნაწილი მკიდრთა, რომელნიც სტხოერებენ თქენდამო რწმენებულ სამწყსოაში, გარე მოცულია სხვადა-სხვა ამაო მორწმენებობითა და ცრუ სწავლითა; უმეტესს მათგანს არ ესმის, თუ რა სწამს მას და რაზე დამყარებული მისი იმედი. ბევრს მიღებული აქვს მართალ მადიდებელი აღსარება, მაგრამ ისინი ჯერ კიდევ არ არიან მტკიცედ დამკვიდრებულნი სარწმუნოებაში; მათ იმდენად გაეგებთან ძრისტე მაცხოვრის სწავლა-მოძღვრება, რამდენათაც პატარა ბავშეს გაეგება მის გარეშემო მომხდარი მოვლინებანი. როგორც პატარა ბავშისთვის რძეა საჭირო, ისე იმათთვის საჭირო პირველ დაწყებითი სწავლა მოძღვრებანი სარწმუნოებაზე. „ეკრძალენ, ღვთის მიერ საყვარელო ძმაო, და ნუ შეურაცყეყოფ მცირეთა მათგანს. ზღვიდამ ყოველი შენი ძალა უნდა შესწირო მათი ცხოვრების საქმეს, რომ შენ უმჯობესად შეგეძლოს წარსდგე დიდების მეფის საშინარ ტახტის წინაშე და გაბედით უთხრა მსაჯულს: „ აბ ! ბრალ ეუბნენ, რომელნიც ზომე მე, ამისთვის არ არის საჭირო არც ღრმა და ერუელი სწავლა-განათლება, რომელის გაგება და შეთვისება არ შეუძლია დაბალს და უმეცარ ხალხს, არც უმაღლესი ქადაგებითი სიტყვის ნიკა საჭირო, რადგან ეს უკანასნელი გაუგებელი იქნება დაბალი ხალხისთვის, რადგან ის არ არის მომსადებული ამისთვის და არც ის ენა ეკოდინებათ, რომელზედაც შენ უნდა ელაპარაკო მათ. ©ოადა პირველად იზრუნე, რომ შენში აღძრა თავ განწირული სიყვარული შენი სამწყსოისადმი და გქონდეს ჭეშმარიტი სურვილი, რათა შენი სამწყსოის კეთილ-დღეობისათვის შენი თავი შესწირო. სიყვარული, როგორც ამბობს მოციქული, ‘ არ მაღლობს, ‘ არ ‘ ‘ ‘

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ღველ-მთავრო კათედრებზე ინიშნებიან. როგორც თავ-მდაბალი მისი მორჩილი, რომელიც ოცდა ათი წელიწადი იღუწოდა მის მონასტერში და ტაძარში, სადაც განისვენებენ მისი ნაწილები, ღღეს, როგორ ღირსი გახდი შენ სამღვთელ-მთავრო მადლისა, მზეკაცად შეეყარე წმ. სერგის, რათა მისი ზეციური მფარველობა იყოს შენზე შენს ახალს სამსახურშიაც. ფრთად შემოგეკრა ანს ფოფეკ მარადისა შეუწყნარ, ამბობს წმ. მოციქული Iაკობი (5. 17).

ნიშნად მისა, რომ შენ ჩაგბარდა ღვთის ეკკლესიაში უფლება, არა დასაცავად, არამედ აღსაშენებლად სამწყსოთა, მიიღე ეერთხი ესე და შენზე ახლად გადმოსული ღვთის მადლის ძალით მიეკი ლოცვა-კურთხევა ხალხს.“

ათონი.

Aთონის წმიდა მთა, რომელიც ძველიდანვე შესანიშნავია იქ მომქმედ ბერების ღვაწლით, რომელთაც მოლად შეწირული ჰქონდათ თავის თავი ღვთის სამსახურისათვის, წარმოგვიდგენს ნახევარ კუნძულს, რომელიც სამი მხრით შემოზღუდულია Aრხიპელაგის ზღვით და მდებარეობს Iერუთის სათთარეთის სამზღვრებში, მაკედონის აღმოსავლეთის ნაპირებზე. Iიწრო ყელი, რომელიც გაყვანილია Iერსიის მეფის Iსერკსისაგან, როცა ის ეომებოდა ბერძნებს, აერთებს წმიდა მთას ხმელეთთან ჩრდილოეთ-დასავლეთის მხრით. მტრედის ფერი ცა, მუდამ აკეკეებული ბუნება და მშვენიერი ჰაერი, მშვენიერი მდებარეობა ადგილისა, რომელიც თან-და-თან იცცლება, რაც უფრო და უფრო მაღლა ადის კაცი წმ. მთაზე, ახდენენ მაჯაფრზე მშვენიერ შთაბეჭდილებას, რომელიც სტოიეს მაზავრის სულში გაუქრობელი ეკალს. Aმ ადგილის სამშვენიერე და მისი განცალკეევებული მდებარეობა ძველი დროოდან იზიდავდენ ხალხს. ძველ დროშიე, როცა კაცობრობა კერპებსა სცემდა თაყვანსა, აქ იყვენენ სამკითხაოები და საკერპოები, რაისა გამო ხალხი ბლომად დაიარებოდა აქ და სცემდა თაყვანსა თავის Aღმერთებს, ხოლო ზოგიერთი ბრძენი კაცები კერპთ-თაყვანის მცემლობის დროსა მიდოდენენ აქ, რომ მოსეეკნეთი ეკეოპანთ და მოლად შესდგომენ თავიანთი ფილოსოფიურ გამოკვლეეთა. მაგრამ როცა დადა ძიწამ მოყეენა Iესო ქრისტეს სწავლა-მოძღვრების სხეი, მამის წმ. Aთონის მთაზე გაუქრა კეალი კერპობისა და მის მწყემსეველებზე და ხეობებში აღშენენ საბერ-მონაზონო სადგომები და აღშენებულ იქმნენ ღვთის მრავალი ტაძრები.

Aხალი აღთქმის მოთხრობათაგან (საქ. მოციქ. 17) ეიცთ, რომ წმ. მოციქული Iპეელ დადგიდა ქალაქ Aთოლონიაში (ღღეს ეერისსა) და ჰქადგებდა იქ ქრისტეს სწავლასა, მაგრამ მას ქადგებასა იქ ეეზი ვერ მოუდგამს. Iს იქოდამ სჩანს, რომ პირველი ქრისტიანები გამოჩრდენ Aთოლონში მხოლოდ 30 წელში, ხოლო პირველი ქრისტიანების ტაძარი აღშენებულ იქმნა Aთონზე წმ. მოწამის სტეფანეს სახელობაზე პირველი მსოფლიო კრების დროს, ე. ი. 325 წელში. როდესაც 326 წელში Iერუსალიმში იპოვეს პატრიარსნი და ცხოველს-მყოფელი ჯვარი Uფლისა, მხოლოდ მაშინ მიიღეს ქრისტიანობა ბეერმა კერპთ-თაყვანის მცემლებმა; ზოგიერთი მათგანი მიდიოდენ Iერუსალიმში მოსაპოვებლად, ხოლო სხვანი, რომელნიც სცხოვრებდენ Iერუსალიმიდან შორს, ითხოვდენ გამოეგზავნეთ მათთეის Iერუსალიმიდან ეპისკოპოზი, რომელსაც მათთეის ნათელ ეღო. მოასურვეს ეს ეეე Aთონელებმაც და ამიტომ მათ გაუგზავნეს Iერუსალიმიდან ეპისკოპოზი ალმიმენტი. მან წაიღო თან ღვთის მშობლის და მხარეველის Iოანნე ღვთის მეტყველისა ხატები, გზათ ინახეკთა სასაფლაო ლაზარესი, რომელიც აღადგინა მაცხოვარმა მკედრეთით და რომელიც შემდეგ იყო ქიპრის ეპისკოპოსდ. Aმისკოპოზი ალმიმენტი ზღვაზე მოგზაურობის შემდეგ მიადგა Aთონს ის ადგილს, სადაც ღღეს მდებარეობს Iვერიის მონასტერი. Aმისკოპოზი დაბინავდა ქალაქს ალიენში, სადაც ღღეს აშენებულია Uილოფეეის მონასტერი და მონათელა მრავალნი, როგორც აქ, ისე მახლობელ ქალაქებში. Aმის შემდეგ ორიე ამ ქალაქებში აგებულ იქმნენ ტაძრები და ბოლოს Aთონის სხვა ადგილებშიაც იქმნენ აღშენებული ეკკლესიები. Uუმცა კერპთ-თაყვანის-ცემლეური ჩვეულებანი და ზეპირ გადმოცემანი კიდეე არსებობდენ ადგილობრივ მცხოვრებლებში, მაგრამ ახალი მონათლულები გრძნობდენ ახალი სარწმუნოების სიწმიდეს; მონათლულები და მათი შთამომავლობანი ერთი ერთმანერთის კრძალულებით გადასცემდენ ხოლმე მათი მონათლეთის ამბებს; მრავალ წელს უჩენებდენ ქალაქსა ალეოონ ის ადგილ და სახლს, სადაც ეცხოვა პირველად ღვთის მშობლის ხატი, მოტანილი Iერუსალიმიდან ეპისკოპოზის ალმიმენტის მიერ. Aმ ეკლესიას და ამ ადგილზე აღმართულ მონასტერს უფოდებდენ ღვთის მშობლის საკასკოპოზოს, საიდამაც წარმოსდგება ზეპირ გადმოცემა ქალწულის ღვთის მშობლის წმიდა მთაზე გამოცხადებისა.

(გაგრძელება იქნება).

ათონის მთა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რატომ აქნოგამდე არ მომსპარა ჩვენში ამაო მოცრწუნეოგანი.

ძალიან იშვიათად მოიპოვება ჩვენ-ში ისეთი სოფელი, რომ ერთი რამ ცრუ-მორწმუნეობა, ერთი რამ სჯულის წინააღმდეგი ჩვეულება არ ჰქონდეს ხალხს გამჯდარი ძალ-რბილში; ეს ხომ დფფარული არ არის, ეს ხომ ცხადია და მუდამ თვალ-წინ ხვდება ყველა იმ პირთა, რომლების რიგია ყურადღება მიაქციონ ამას. მაგალითებრ: რომელ მოძღვარს შეუძლია უარ ჰყოს მთელი მეგრელოის გლეხთა შორის გფრცელებული, საოკარი ლოცვა „კაპუნია“, „ზოდგი-მირობა,“ «ბოკოფფერობა», ანუ «ბოკოფფერი» და სხვ... აგრეთვე გურიაში: „საპურშაო“, „მოისარობა“, «ბოსლობა» და სხვ. ეს ამაო მორწმუნეობანი უსსოვრის და კერპობის დროიდამ ერთმა დგმამ მეორეს გარდასცა, შემდეგმა კიდევ შემდეგს დაამ გვიან დღეს მათ ჩვენამდისაც მოაღწიეს. ეს ასე უნდა მომხდარიყო, რადგან ამიათასა ამაო მორწმუნეობათ არაგინა სთელოს სჯულის წინააღმდეგად და ამიტომ არც მიუქცევიათ ყურადღება, არ უხმარიათ ზომები, რომ ფეკერი ხალხი გაეწთავისუფლებიათ უმზეგესო კერპული ჩვეულებისაგან! დღეს მაინც დროა ყურადღება მივაქციოთ ამ ამაო მორწმუნეობათ, რომელნიც ზნეობითად და ნიეთიერად აღარიბებენ ჩვენს ხალხს, თორემ ეს ჩვეულება დაშფება ისეე ჩვეულებად მანგმდის, სანამ ჩვენი შემდეგი დგმა ჩვენს აწმყოს უსსოვარ დროთ არ აღნიშნავს. ლიტონ სიტყვებად რომ არ ჩამმართვეს მკითხველმა ეს, რაკი ესოქეი და არც თავი შეეფუფონო ბევრი ლაპარაკეთ, მე აქ აღეცწერ მხოლოდ ზემოთ აღნიშნულს ორს ჩვეულებას. რაც შეეხება იმას, თუ რამდენად წინააღმდეგნი არიან ეს ჩვეულებანი სჯულისა და სინდისისა, ამის გარჩევას მიეანდოთ მკითხველს.

1) მეგრელიოაში იციან ლოცვა «კაპუნობა». ამ ლოცვას ასრულებენ შემდეგის წესით: ქრისტეს შობის ღღიდგან დაბამენ ღორს, რომელიც წინადეე ეყოოლებათ ამორჩეული, ასუქებენ იმას უკანასკნელი ალების ხუთშაბათამდე. ხუთშაბათის წინა საღამოს შემოატარებენ გარეშემო სახლისა ერთი ჭეერილითი და ეგი ეაგლახით; მერმეთ ღორს დასდებენ ნედელ შეშაზედ, ზედ ბაგშეს დაადგენენ და ოჯახის უფროსი მამა კაცი დაჭლავს ღორსა, მის ხორცს მოხარშენენ და იმ ღამეს უთუოდ ლასტზე (ღორმის სახშობია) დასდებენენ და შეინახვენენ დილამდის. დილით ადრე ოჯახის უმფროსი მამა კაცი გაალვიძებს ოჯახში ყველას: „ადგეს და პატარას. შემდეგ დაავნეოენენ გოგჩეედ: ღორის ხორცს, პურს და სამარხო საკმელებს, (სამარხო საკმელები რამდენი სხვა-და-სხვა თავი იქმნება, ეით უკეთესია) აიუნთებენ სანთელს და დოქით ღვინოსაც შამოუდგმენ გვერდით, ქველი დიდი და პატარა შემოუჩოქებენ გოგსა და შეეეედრებიან. (რას და ვის ეეედრებიან, ა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენს ჩეულებას ნუ შეგეშლოთო.“ ჩემმა ამხანაგმა ჰკითხა, რაჩეულებაოო?—ია, ბატონო, რომ ჩემს ეზოზედ ფეხით ვერ გადადგამენ ეზოს. ჩვენ ამხანაგს სიცილი აუტყდა და უთხრა: მოდი წამიყვანეო. Oუფიშ ნუ ბრძანებთ!! სტუმარი ოცი რომ ყლტუმროს, ყველანი მასპინძელმა ზურგით უნდა გადაზიდოს ეზოს გარეთ. მასპინძელმა ჯერ ჩემი ამხანაგი მოიდგა ზურგზედ და გადიყვანა ეზოზედ. მე ნება�ვიყავი გაჩერებული და უკვერილი უცნო სანახავს. მერე დაბრუნდა და მოვიდა ჩემთან და მითხრა: «მოსოფლიო». მომანდომა ზურგზედ მოკიდება. მე უთხარი ხუმრობით, «ბარიაკა პატიჟი ვეფეკით და ეს ზედ მეტი იქნება-თქო. ივან მაინც თავისა აასრულა და მომიყიდა ზურგზედ. მე მომაგონდა ბოგშობის დროს თამაშობა „რიკტაფელა“-თი მაგრამ, მაშინ ბავშა ბავშს მოვეკიდებოდით ხოლმე ზურგზედ, ეხლა კი სამოცი წლის ბებერს ეჯექი ზურგზედ და ამან ამიტეხა სიცილი, იმოდენად დამხსუტა სიცილმა, რომ წელი ეეღარ შეეიმაგრე ბებერის ზურგზედ და ძალზედ ჩამოვეკიდე ფეხებით მიწისაკენ. მოხტეცი ყეიროდა, მიწაზედ ფეხი არ დასდგა და არ დამიტეხოო ოჯახია. მაგრამ, რადგან ჩემი ამხანაგი ეზოს გადაღმდგან მიმწყვიდოდა და მიცინოდა, მეც სიცილის მაღა მემტეხოდა და ტანი ზევით ეეღარ ამკინდა. როგორც იქმნა გადამსვა ეზოს გადაღმა და ფულ-მოსული გაბრუნდა სახლისკენ. ასე ამ გვარად მოგშორდით ერთ ფაციდარაბას. «ქაპუნია» ლოცეა ზოგ-ზოგმა კეთილ-შობილებმაც კი იციან. მაგრამ სხვა წესით: ისინი მხოლოდ ღორს დაკვლენ ქაპუნიას სახელით, ხორცის ჭამას კი არავის დაუშლიან. ბლიხთა შორისაც არიან ბევრი ისეთები, რომელნიც ქაპუნიას ხორცს აქმეევენ სხვათაც.

ბუტრაბში ბევრს ადგილს იციან „ბოსლობა». ჩემის ფიქრით, სიტყვა ბოსლობა ბოსელიდან წარმოდგება. მაგრამ ამ სიტყვას კი ეერ აძლევენ პირ-და-პირ მნიშვნელობას. Oხლა აღვწერ, თუ რა წესით ასრულებენ «ბოსლობასს». Oქიტების კეერის წინ ღამით, შაბათს საღამოს ვაახურებენ გულუერ ქვის დიდ კეცს, დაკარაენ ზედ მჭადს, ჩაურთვენ შიკ ღორის მეტელეზედ ანალიკ ქონს კეცკეცად, ქონზედ გადაწეებულ მჭადის ცოცს დააჭიელებენ ჭიქისა, ანუ მსრის პირით და სამ ბოძალი ჩხირით; რამდენს დაარტყმენ ზედ სტაქნის პირს და სხვას, იმდენს იტაეიან: წმიდაო „ბოსლობა“, მოგეეცი ამოდენი ხარი, ამდენი ძროხა და სხვანი... ამასთან გამოაცხობენ ჯვარად გამოაბულ მჭადს, ეახშის წინ ერთ ეიჯს შეუშვებენ საქონლის ბაგაში, რომელსაც მისცემენ მჭადის ჯვარს ხელში. Oჯახის უფროსი ჰკითხავს!

— ბოსეიდ, შინ ბრძანდები?

— შინ გახლეარო. მოუგებს ბავშეი.

— რას მიკეთებ?

— რაც გულითა გსურს.

— მაინც რასა?

— შენ თავსა მყაეს: ასი სული ხარი, ასი ძროხა, ასი ცხენი, ასი ცხვარი, ასი თხა, ასი დედალ-ასი მამალ და ასი მასი მოჩჩოროროზი! ასე ამ რიგად გამამეორებინებენ სამჯერ. ბავშეს წინ-და-წინ დაარიგებენ, რომ ასე მოგვიგე კითხვაზეო და, თუ კიდეე შეეშალა, იქეე გაუსწორებენ. შემდეგ ბავშეი გადაატეხს ხარს კისერზედ მჭადის ჯვარსა. ძალი კი ნიგეზის კაკლებს და ლომისას ჩაყარს ბაგაში. Oმ ხარს, რომელსაც მჭადის ჯვარს გადაატეხენ კისერზედ, ორიეე რქებზედ სანთელს აუნთებენ. შემდეგ ქონიან მჭადზედ დაანთებენ სანთელს და, შემდეგ ლოცვისა, არხეინად შეექცეიან. Oლილას ბავშეებს ჩიტიც ეერ წამოასწრებსთ, რომ ნიგეზის კაკლები ამოხეიან ბაგაში, თუმცა ბეერი შეუჭაცს-ყოფილიც დარჩება.

ამ უფროვეანთ და სჯულის წინაალმდეგ ჩეეულებათა მოსპობაზე, მიეაქცეეთ მათს ყურადღებასს, რომელნიც მუდამ ხედეენ ასეთ ჩეეულებათა და ეალდებულნი არიან მოსპონ ისინი.

ნ. ნ—ძ.

სვანეთიდგან.

არ ეგონებ, რომ მთელს ქაეკასიაში ისეთი მიეარდნილი და უგზო კუთხე იყოს სადმე, როგორიც არის სვანეთი. მინც კი ყოფილა სვანეთში, ამაზე დამეთანხმება. ბუნებას ისე ჩაუკედია და დაუწმაეს ყოველის მხრით შეუეალი მაღალი მთებით სვანეთი, რომ შესაეალ-გასაეალი გზა არსად არ დაუტოვებია. მხოლოდ დაუდგრომელს და მქშენეარე ქნგურს გაუნგრეეია მთის შუა თავისთვის გასაეალი გზა. Oყოველის მხრით სვანეთის ამაყად და მრისხანედ დასჩერებიან მაღალი, შიშველი, მუდამ თოვლიანი მთები და ვითომც უფრთხილდებიან, რომ იქ მცსოვრებნი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არსად გაიქცნენო. სწორეთ, რომ უცხო კაცისათვის სვანეთი სატუსაღოა. ეს უფროსოულ-ულ ეროფილა, ეგონენ, მიზები, რომ სვანეთი შემდეგ Ѳამარ-დედოფლისა, საქართველოს ყველა მეფეებისაგან მი-ტოვებულან ყოფილა, და ამიტომაც სვანეთის მკვიდრნი ახე უკან ჩამორჩენილან განათლებით საქართველოს დანარჩენს ხალხსა. ქრისტიანობის საქმეც სვანეთში დღემდის არა სანაკრულ მდგომარეობაში ყოფილა.

ძველი ეკლესიების ნანგრეები გვარწმუნებენ, რომ სვანეთშიდაც ადრე გავრცელებულა ქრისტიანობა, მაგრამ, მის შემდეგ, რაც ეს მხარე მოუტოვებიათ საქართველოს მეფეებს, ქრისტიანობა თან-დათან დაკეფულა. ქრისტიანობის დაკეფის საქმეში ცოტა მნიშვნელობა არა ჰქონიათ „პაპებს“, რომლების წყალობით ხალხს გული აუკრუებია ეკლესიისგე და მართულ-მადიდებელი ალსარების სწავლა-მოძღვრებაში შეუტანია სხვა-და-სხვა ამაო მორწმუნეობანი. „პაპებს“ დღემდისაც დიდი ზედ-მოქმედება ჰქონებიათ უმეცარ ხალხზე; მათი შთაგონებით სვანები დღესაც ძალიან ძერად დაიარებიან ეკლესიებში. სვანი ეროდება ეკლესიაში შესელას, რომ თავისი ცოდეებით არ გაარისხოს ღმერთი. დღესაც თუ ენმე შეიდგა ეკლესიაში და მის შემდეგ ცუდი ტაროსი დადგა, სვანი მაშინეე იტყვის: „,ალბად ენმე ფუშმიღური შეიდგა ეკლესიაში, ამოთ განარისხა ღმერთი, რომელმაც მოგვეკლინა ცუდი ამიდიო.“ სვანებს ჰყოფთ მართულ-მადიდებელი მღვდლები, მაგრამ თავიანთ „პაპებს“ უფრო უფრეფენ და ემორჩილებიან, ვინემ მღვდლებს. სვანების აზრით „პაპა“ და მღვდელი ერთი და იგივე პირია. აქ «პაპას» ვერ ნახავთ, რომ Ѳამარ-დედოფლის დროის პერგამენტზე ნაწერი ეკლესიისო წიგნები არა ჰქონდეს. ძველი საეკლესიო წიგნებში მთა უფრო კურთხევანი აქვსთ, რომელიც საკირო მღვდელ-მოქმედების შესრულების დროს. ქაბნი და დაეთინი კი ძერად მოეპოვებთან „პაპებს“. საღმოო და საეკლესიო წიგნები თუმცა აქვსთ „პაპებს, მაგრამ მთა ხეირიანად საეკლესიო წიგნების კითხვა არ იცით და რაც შეიხება საღმრთო მოქმედების ტიბიკონის ცოდნას, ეს ხომ სულ არ გაგეგებათ.

მართულ-მადიდებელი ეკლესიის სწავლა-მოძღვრებას დღეს უფრო მტკიცე წიადგა აქეს სადადმყოფლანო სვანეთში. აქ უფრო ადრე შესდგომიან ქრისტიანობის გავრცელების საქმეს. მე ჩამიკარეთ ხელში ფარის ეკლესიის კონდაკი, რომელშიდაც არის შემდეგი ზედ წარწერა: „ჩაყლდ-სა წელსა, იელისის ია ღღესა მიიღო ქრისტიანობა სრულიად სვანეთის მთავარმა მიხეილ მოსოსტრისძემ Ѳადიშელიანმა თეიხის მეფეულით მარიამ მარიშანიას ასულით, ძითა, ასულითა და სრულიად მისი სამფლობელოთ მკხოვრებთ ჩემ მიერ სიტყვისა ღვთისა ქადაგებით.“ ძველი ასეა ხელ-მოწერილი: „Ѳსეთის ბლაღოჩინი, სვანეთის მქადაგებელი, საქართველოს არბოს წის ᲑᲘᲝᲠᲒᲘᲡ ეკლესიის დეკანოზი იაკობ ლომბიძ.“ ᲐᲛ ზედ წარწერისაგანა სჩანს, რომ მეორედ ქრისტიანობის გავრცელებას შეადგომიან სვანეთში 1834 წელსი. მაგრამ ყველა სოფლებში ერთსა და იმავე დროს არ მიუღიათ ქრისტიანობა, დღეს კი მთელ სვანეთში კაცს ვერ ნახავთ, რომ მონათლული არ იყოს. ქრისტიანობის გავრცელების საქმე შეუფერხებიათ ძველ „პაპაებს“ და შემდეგ Ѳადიშელიანების ერთმანერთშინ ხსოს და განხეთქილებას. ᲐᲛᲘᲗᲘᲗᲜᲐᲕᲔ უწდა შეენიშნოთ, რომ ქრისტიანობის გავრცელების საქმე ძალიან შეუფერხებია იმასაც, რომ სვანეთში გამოაზანილი მღვდლებს სიღარიბისა გამო ხშირად უწებებიათ თავი თავიანთ სამოველოებისათვის და უკანვე წასულან. Ѳადიშელიანების არეულობის დროს ხომ სრულიად მიუტოვებიათ აქაურს მეფეულებს თავიანთი სამოველები, ვინემ უმაღლეს მთავრობას არ დაუმშვიდებია Ѳადიშელიანები.

ქრისტიანობის საქმე სვანეთში რიგიანად წასულა ᲐᲮᲐᲚᲘᲡᲐ მართულ-მადიდებელი ქრისტიანობის ალმადგინებელი სახოგადოების დარსების შემდეგ. ᲐᲛ სახოგადაოების წყალობით სვანეთში მოსამსახურე მღვდლებს ᲯᲐᲛᲘᲐᲜᲘ მომატებითან, ბაუქმეული ეკლესიები კომიტეტს ხელახლა შეუკეთებია. ᲑᲐᲛᲝᲣᲬᲔᲕᲔᲚᲘ ეკლესიებისათვის საეკლესიო წიგნები, ნიეთები და შესამოსები. ᲥᲝᲠᲬᲘᲚᲐᲓ სამღვდელოის ᲘᲛᲔᲠᲗᲘᲡ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲘᲡ ᲑᲐᲖᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ მოგრძანებასაც სვანეთში დიდი ზედ გაელენა ჰქონია სვანებზე. ᲥᲝᲠᲬᲘᲚᲐᲓ სამღვდელოს დაუფლია სვანეთის ყველა სოფლები და ყველგან თავის ქადაგებით დაფრიგებია ხალხი. მღვდლებსაც უფრო ენერგიულად მოუკიდებიათ ხელი თავის-მოვალეობის ასრულებისათვის. ᲐᲛᲘᲡ შედეგი ყოფილა ის, რომ ხალხს აუღია ხელი ᲞᲐᲞᲐᲔᲑᲖᲔ და დღეს სვანებს ᲞᲐᲞᲐᲔᲑᲘ ალარ მიჰყვიან რომელიმე მღვდელ მოქმედების შესასრულებლად.

ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲚᲝᲕᲗᲥᲕᲐᲗ, რომ დღეს სვანეთში ქრისტიანობის გავრცელების საქმე კი გზაზე არის დაყენებული და რომ ეს საქმე არ შეფერხდეს, საჭიროა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სეანეთის ეკლესიებს და სამღვდელოებას უმეტესი ყურადღება მიაქციოს ძველისაში მართლ-მადიდებელი ალსარების აღმდგინებელმა საზოგადოებამ. საჭიროა, რომ ამ საზოგადოებამ ეკლესიებს გამოუზავნოს საეკლესიო წიგნები, ნიეთები და შესამოსლები. ეკლესიას ვერ ნახავთ დღეს სეანეთში, რომ ამ ხრონი ნაკლი არ ეტყობოდეს. აგრეთვე საჭიროა, რომ სეანეთის სამღვდელოების მდგომარეობაც გაუმჯობესებულ იქმნეს. საზოგადოებისაგან დანიშნული ჯამაგირი არა ჰყოფნის დღეს სეანეთში მღვდელს. უკეთესად ხარაგეულობას აქაც ფასი მოემატა. აქ მღვდლებს ადგილ-მამული არა აქვსთ, რომ თავის ზრომით მოიყვანონ საჭმ. ᲛᲘᲠᲘᲗᲔᲑᲘᲡ მთავანი იძულებულია მთელი წლის საჭმ ლეჩხუმიდან მოიტანოს. მოტანა კიდევ არაფერია, რომ ხეირიანი გზები მაინც იყოს შემოსატანი. მთელი წლის საჭმ უნდა მოიმზადო ივნისიდამ ენკენისთვემდი, თორემ მერე გზები შეიკერის და არაფრის შემოტანა არ შეუძლია კაცსა: უნდა იყო დამზადებული და იქმაყოფილო მომზადებული ხარაგით მეორე წლამდე.

ᲧᲕᲘᲠᲘᲚᲘ ᲓᲦᲒᲐᲜ.

ვერ გამოსთქვამს კაცი იმ გაჭირებულ მდგომარეობას, რომელშიც ვარდებიან ხოლმე მელოგინე დედაკაცები მიყრუებულ სოფლებში, როდესაც რაიმე მიზეზისა გამო ბავშვი არ იბადება და გამოცდილი ექიმის დახმარება მიუცილებლად საჭიროა. სად იშოვოს კაცმა მიყრუებულ სოფელში გამოცდილი ექიმი, როდესაც ბებიის შოვაც ხან-ღის-ხან შეუძლებელია? მაგრამ, საბშუხაროდ, ხან-ღის-ხან კარგი გამოცდილი ექიმის დასწრება და დახმარებაც ამბოდ ჩაიელის ხოლმე. ერთი ამისთანა უბედური შემთხვევა მოხდა ამ დღეებში დაბა ᲧᲘᲠᲘᲚᲘᲡᲨᲘ. ᲔᲠᲗᲘ მოხელე კაცს ცოლი დაუწვა ლოგინად. ეს ლოგინობა პირველი იყო ქალისთვის. ᲒᲘᲐᲜᲐ ორმა დღემ, მაგრამ ქალი არ განთავისუფლდა მუცელ-ქმნილობისაგან. ამ კაცს მიუთითეს ᲛᲔᲗᲝᲜᲘᲡᲨᲘ ერთ გამოჩენილ ექიმ-აკუშორზე. ეს ექიმიც მობრძანდა ამ თვის 22-ს, ნაშუადღევის სამ საათზე. ᲝᲛᲝᲗᲐ მოლაპარაკების შემდეგ ბებიასთან ᲛᲔᲜᲠᲘᲡ ექიმთან ექიმ-აკუშორმა მიჰკო ხელი ბავშვის ძალით დაბადებას. წინეთ მშობიარე ბანგით დაძინეს, თუმცა ასე დაძინებულმაც ძლიერ იგრძნო ტკივილი. დაბადეს ბავშვი სრულიად ერთ ტან-მრთელი. მაგრამ ამას მოჰყვა უჩვეულო სისხლის დენა. ᲝᲗᲮᲘᲚᲘᲡᲐ და ᲪᲘᲪᲘᲡ წყლით თითქმის სისხლის დენაც შეეჩერეს. ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲔᲚᲘᲔᲑᲘᲡ შეასრულეს ო�ᲘᲡ წამის განმავლობაში. ᲓᲦᲔᲡ მიირთვეს, საჩუქარი მიიღეს, ქალის მშვენერიად განთავისუფლება და ეკეთ დაბადება ქმარს მიულოცეს და ერთი ნაცრა თავადთან შეხვეთ საათის დამდეგს სანახავად წასარძანდნენ. მშობიარე ედდა-კაცის მდგომარეობაში ამ ექიმს ᲪᲣᲦᲘᲐ არა ᲨᲔᲣᲬᲜᲐᲜᲐᲠᲐ. ᲔᲡ მტკიცდება იქიდგან, რომ თვითონ ექიმი ძლიერ გაბარებული იcინ იმაზე, რომ ამისთანა ძნელი საქმე ოcᲬᲐᲛᲘᲡ შეასრულა. მართლაც და ყველას უკვირდა ასე უცაბედ ამისთანა ძნელი საქმის შესრულება ექიმისაკენ. ᲔᲡ მშვენერიად, ექიმის აზრით, მოჩრენილი და განთავისუფლებული მელოგინე, ექიმის წასვლის შემდეგ, ოcი წამის შემდეგ გარდაიცვალა. საწყალი ქმარი გამოედევნა ექიმისს საძებრად და ნახეკერი საათის შემდეგ ნახა ისინი და მოიყვანა მკვდარ ცოლთან. ექიმები შეშფოთდნენ. დაამტკიცეს, რომმაჯა აღარ აქვს, მაგრამ გული კი უცემსო. მიჰყეს ხელი ნიშდურის სპირტის სახუნებელის და სხვა გამომაღვიძებელი საშუალებათა ხმარებას. მაგრამ მეტი შენს მტერს ნუ გაუღვიძია, რაც ის ვერ გაადვიძეს. ᲑᲝᲚᲝᲛᲘ ექიმმა გამოაცხადა, რომ მელოგინეს გულის დამლა მოსულიაო, ან შეიძლება „ლეტარგიული" ძილი მოუვიდაო. ᲔᲡ სოქვა და ისწრაფა წარძანება სახიდ თვისადა....

ᲡᲐᲑᲠᲚᲝᲛᲘ ქმარი! ნახეკარი საათის წინ რა სიხარულით მოულოცეს მას ცოლის განთავისუფლება და ეკეთ შეძენა და ეხლა კი რა მოტყუებული შესაკეკერის ერთის მხრით მკვდარ ცოლს და მეორეს მხრით ატირებულ და დაობლებულ ყმაწვილს!

აქ გამოცდილებამ უმტკუნა ამ გამოჩენილ ექიმს, თუ გადაულმა ᲑᲔᲓᲝᲜᲘᲡ-ᲬᲧᲠᲐᲛ აიღო თავისი ეული—ამბავი გამოცრობა მეუთხველებისათვის, ნამეტურ ექიმებისათვის მიგვინდეა.

ᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲘ

(მოთხრობა რუსულიდან).

ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘ ᲞᲐᲘᲚᲘᲡ ასული ᲑᲔᲠᲒᲘᲡᲐ იყო ცხრამეტის წლისა, როდესაც მას შეეძინა პირველი შვილი. Rადგან ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲡ თავის თავი მსხეერპლად შესწირა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავის საყვარელს, ამიტომ ის შეიქნა მისი მამისაგან გარისხული და გაგდებული გარეთ როგორც უკანასკნელი ქალი, არა ღირსი თანა გრძნობისა და ყურადღებისა. მისმა საყვარელმა, როდესაც დაინახა ყმაწვილი ქალი მამისაგან გაგდებული გარეთ, ნაცვლად პატრონობისა და შემწეობისა, იმანაც მიატოვა და სრულებით აღარ უნახავს იგი. მამისაგან კარში გამოგდებამ და საყვარლისაგან დავიწყებამ ყმაწვილი ქალი მიიყვანა სასოწარკვეთილებამდის და აფიქრებინა მას თავის მოკვლა.

მაგრამ დედის ღირსების მოფიქრებამ შეამაგრა იგი და განიზრახა მან მიემართა მგზავრებისათვის და ეთხოვა შემწეობა. ზოგიერთები, როდესაც გაიგებდნენ მის მდგომარეობას, თანა უგრძნობდენ მას, მაგრამ უმეტესი ნაწილი დასცინოდა, განსაკუთრებით ნაცნობები, რომელთაც ის მუდამ ხვდებოდა ხოლმე ყოველ ქუჩაში. ყმაწვილი ქალი, როდესაც მას მოაკლდა ბინა და ლუკმა პური, ჩავარდა უკიდურეს მდგომარეობაში და ამიტომ იძულებული იყო დაეწყო მათხოვრობა. ქალს ხშირად დაალამდებოდა ხოლმე გზაში და არ იცოდა, სად გაეთია ღამე. ამ გვარი შემთხვევის მაძიებლები სასირცხო წინადადებას აძლევდენ ქალს და ისიც სიხარულით თანხმობას უცხადებდა, ოღონდ კი ღამის გასათევი ბინა ეშოვნა, მაგრამ, რა კი გაიგებდენ ქალის ორსულობას, მაშინვე უარს ეუბნებოდენ ხოლმე ღამის გათევაზე და ქალი რჩებოდა გარეთ, მინამ ის არ იშოვნიდა ერთ შაურს, რომელიც საჭირო იყო, რომ მას ღამე გაეთია საზოგადო სახლში. ამ საწყალს ქალს უნდოდა მოსამსახურეთ დადგომოდა ვისმეს, მაგრამ არ ღებულობდენ, რადგან საწყალი ფეხ მძიმედ იყო. რა უნდა ექნა და სად უნდა წასულიყო უბედური? ყოველ შემთხვევაში რამე უნდა ესაშვალებია, რადგან შვილის შეძენის დრო, უახლოვდებოდა. თავ მოყვარება ნებას არ აძლევდა, რომ მიემართა მამისათვის და ეთხოვნა შემწეობა, რადგან მამისაგან ის ძლიერ გალანძღული იყო. სხვა ყველანი ზიზღით უყურებდნენ მას, რის გამო ის ხშირად სტიროდა. მოსალოგინებელ სახლში წასვლა ჯერ კიდევ ადრე იყო. ბოლოს ბარბალემ შეჰკრიბა ორი მანეთი და მივიდა ერთ ნაცნობ მოხუცებულ ქალთან, რომელსაც ეძახოდენ სტეფანოვნას. შენ, ჩემო საყვარელო, შევიდოდი მოსალოგინებელ სახლში, უპასუხა სტეფანოვნამ მის თხოვნაზე, ანუ მივიდოდი ბებია ქალთან, ხომ იცი ეს პეტერბურგში საძებნელი არაა.—მაგისი მეც მოხარული ვიქნებოდი, მაგრამ ფულები არა მაქვს, ამასთან ისიც არის, რომ ჯერ კიდევ ადრეა და არ მიმიღებენ. მიმიღე ბებია, მინამ ღმერთი მოწყალებას მიზამდეს, მოვრჩები თუ არა, გადაგიხდი, რითაც ღმერთი შემაძლებინებს. ბებერმა ქალმა, რადგან იცოდა ქალის მამის ხასიათი, შეიბრალა ის და დააყენა ერთ ოთახში, რომელშიდაც სცხოვრობდა ვიღაც მოხუცებული კაცი შვილით და თითონ კი წავიდა უბედური ქალის მამასთან მოსალაპარაკებლათ. როდესაც მობრუნდა, ბებერი ქალი, ეუბნება საწყალს ბარბარეს: „მოდი და ჰკითხე მას! რა ქვის გული ჰქონია, შენი სახელის გაგონებაც არ უნდოდა და ამბობს: ,,რადგან არ მოუვარა თავის თავს, თუგინდ ახლავე მოკვდესო. მე ბევრი ვარიგე, ვურჩიე, მაგრამ არა გამივიდა-რა. მან მითხრა: ,,წადი, შე ასპიდო, რადგან შენ მიიღე ის, კიდეც ემსახურე, შენც ხომ საკუთარი სახლი გაქვს დი იყოლიე, თუ გეხალისება“. იმ ოთახიდან, რომელშიდაც დააყენა ბარბალე სტეფანოვნამ, გამოიყვანა მან ბებერი კაცი შვილით და მისცა სხვა ბინა და დაუწყო მოვლა საბრალო ქალს. ბებერმა კაცმა, რომელიც რჩებოდა მათხოვრობით, აღუთქვა ბებერ ქალს შემწეობა თავის საშვალებით, მინამ მელოგინე ქალი ფეხზე ადგებოდა. სამწუხარო მხოლოდ ის იყო, რომ არავის შეეძლო მოეყვანა ექიმი ანუ ბებია ქალი, რომელსაც შეძლებიყო აღმოეჩინა უბედური ქალისათვის შემწეობა. როდესაც დრომ მოაწია, სტეფანოვნამ კვნესით და ძიგძიგით თვითონ მიიღო ღვთისაგან მოცემული ყმაწვილი. თავდა-პირველად მშობიარე ქალი შეიქნა უგრძნობლად, მაგრამ, როდესაც მობრუნდა, ბებერმა ქალმა მისცა მას ხელში ჩვრებში გახვეული ბავშვი.—ღმერთმა გაჩუქა შენ ქალი, წაიბუტბუტა ბებერმა ქალმა.—ქალი? და სთქვა თუ არა ეს სიტყვა დედამ, მან ჩაიხუტა ბავშვი თავის გამხდარ გულში. ამ სიტყვაში ცხადათ სჩანდა წყენა, სიხარული და ყვედრებაც, ბოლოს მიუმატა დედამ:—მწყენია, რომ ვაჟი არაა, ღმერთო ჩემო! ნუ თუ მომავალში ამასაც მოელის მათხოვრობა და ზნეობით დაცემა. რადგან მამასთან შერიგების იმედი აღარ იყო, ერთიღა საშვალება რჩებოდა საწყალ ბარბალეს, მუდამ სხვისთვის ემსახურნა და ეშრომა, მაგრამ ბავშვიანი ქალისათვის ადგილის შოვნაც კი ძნელი იყო. ბავშვის მიცემა აღსაზრდელ სახლში არ უნდოდა დედას, რადგან სამუდამოთ უნდა გამოთხოვებოდა და ნება არ ექნებოდა შემდეგში თავის პატარა ქალისათვის შვილი დაეძახნა. მაგრამ მეორეს მხრით ისიც აწუხებდა, რომ ბავშვის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აღზრდისათვის რძე იყო საჭირო და რძე საიდან ეკნეგბოდა, როდესაც მას საზრდო პურიც არა ქონდა. ეს ფიქრი მას ნიადგა აწუხებდა და ზზრიად სასოწარკვეთილებამდი მიიყვანდა ხოლმე. ᲓᲦᲔᲘᲗ ᲒᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲜᲔᲗ და მან ფეხი ეერ აიღგა ლოგინიდგან. Rოდესაც პირველად ბებერ ქალთან მიეიდა ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘ, სთხოვა დროებით მიღება, ფიქრობდა, როგორც კი ცოტათ გამომთელდებოდა, მაშინვე გაეცლებოდა, მაგრამ ორი კვირა კიდევ გაეიდა, რაც ის მიეიდა იმ ოჯახში და ფეხზე კიდევ ეერ დგებოდა და ან კი როგორ შეეძლო ლოგინიდგან ადგომა, როდესაც მას არ ყოფნიდა ის მცირე სამეელი, რომელსაც უზრდედენ ბებერი კაცი და მისი შეილი. ᲡᲐᲑᲐᲠᲚᲝᲛ ქალი უმტეს ნაწილად მშიერი რჩებოდა ბებერი ქალი შედიოდა მის მდგომარეობაში, დადიოდა და თხოულობდა საᲭᲛᲔᲚᲘᲡ-ᲡᲐᲑᲐᲛᲔᲚᲘ მისთვის, მაგრამ რადგან ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲜᲘ ᲛᲐᲛᲘᲡ ᲝᲯᲐᲮᲨᲘ მიჩეეული იყო რიგიან ცხოვრებას, ამიტომ ის ეერაფერით ეერ კმაყოფილდებოდა. ᲛᲝᲗᲮᲘᲚᲘᲗ კიდევ წადგა კეთილი ბებერი ქალი ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲡ ᲛᲐᲛᲘᲡᲗᲐᲜ, აღუწერა მისი ქალიშეილის უკიდურესი მდგომარეობა და სთხოვა ეპატიებინონ ᲧᲝᲤᲔᲚᲘᲡᲐ ᲨᲔᲣᲪᲓᲝᲛᲐᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲘᲡ. ᲨᲔᲣᲪᲘᲦᲔᲗ ᲛᲐᲛᲐᲨ სულ არა გაიგონა-რა. ᲑᲐᲠᲐᲜᲐ ᲝᲠᲛᲐ თვეს, დადგა ცივი შემოდგომა. ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲙᲐᲪᲘ და მისი შეილი ხედეენ, რომ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘ, თუმცა ადგა ლოგინიდგან, მაგრამ მაინც არ მიდის იმ ოჯახიდან, და ისინი შეეწუწრებული შეიქნენ და მოკალებული უშინდეენ სადგომს, ამიტომ იმათ თავი დაანებეს მის შემწეობას და უბედური ქალის მრჩეველად შეიქნა მხოლოთ გაჭირებული ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘ, რისგამო ᲫᲣᲫᲣᲗᲘ ᲞᲐᲞᲐᲠᲐ ᲑᲐᲪᲘᲜ ᲧᲝᲕᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔ თან და-თან ᲒᲐᲥᲔᲡᲔᲑᲝᲓᲐ. ᲛᲝᲗᲮᲘᲚᲘᲗ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲥᲐᲚᲘ ᲬᲐᲘᲓᲐ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪ ᲐᲠ ᲛᲝᲗᲮᲣᲚᲐ. ᲑᲐᲠᲐᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲪᲐᲓᲔ ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ. ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ ᲘᲛᲘᲗᲘᲪ, ᲠᲝᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠ ᲛᲝᲗᲮᲣᲚᲐ. ᲑᲐᲠᲐᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲐᲓᲔ ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲐᲜᲘᲪ ᲐᲠ ᲛᲘᲓᲘᲡ ᲘᲛ ᲝᲯᲐᲮᲨᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲛᲘᲡᲘᲜ ᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲠᲫᲔ ᲨᲔᲛᲝᲛᲯᲔᲓᲐ.

—ᲜᲣ ᲗᲣ ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲔᲜᲐ ᲐᲠ ᲛᲝᲐᲯ ᲓᲦᲔ, ᲕᲙᲘᲗᲮᲐ ᲡᲐᲪᲘᲠᲕᲘᲡᲘ ᲬᲛᲘᲗ ᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲘᲗ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲗ.—ᲛᲔ ᲠᲐ ᲕᲘᲪᲘ, ᲣᲞᲐᲡᲣᲮᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲐ ᲥᲐᲪᲘᲐ. ᲛᲗᲘᲛᲔᲠᲘ ᲥᲐᲚᲘ ᲒᲠᲫᲔᲜᲝᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲡᲘᲜ ᲤᲘᲤᲘᲜᲘᲗ ᲛᲘᲫᲘᲒᲝᲛᲝᲓᲔᲗ.—ᲮᲣᲠᲘᲡ ᲥᲣᲠᲘᲗ ᲛᲐᲜᲘᲪ ᲛᲐᲛᲐᲛ, ᲬᲐᲘᲑᲣᲢᲣᲢᲐ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲗ.—ᲬᲘᲜᲔᲚ, ᲧᲣᲗᲮᲠᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲐ ᲥᲐᲪᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲕᲘᲚᲘ. ᲡᲐᲑᲐᲠᲚᲝᲛ ᲥᲐᲚᲘ ᲣᲛᲢᲔᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲐᲓ ᲛᲨᲘᲠᲘ ᲠᲩᲔᲑᲝᲓᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲥᲐᲚᲘ ᲨᲔᲓᲘᲓᲘᲗᲐᲓ ᲛᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐᲨᲘ, ᲓᲐᲓᲘᲓᲘᲗᲐᲓ ᲓᲐ ᲗᲮᲝᲕᲣᲚᲝᲑᲓᲐ ᲡᲐᲭᲛᲔᲚᲘᲡ-ᲡᲐᲑᲐᲛᲔᲚᲘ ᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, მაგრამ რადგან ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲜᲘ ᲛᲐᲛᲘᲡ ᲝᲯᲐᲮᲨᲘ მიჩეეული იყო რიგიან ცხოვრებას, ამიტომ ის ეერაფერით ეერ კმაყოფილდებოდა. ᲛᲝᲗᲮᲘᲚᲘᲗ კიდევ წადგა კეთილი ბებერი ქალი ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲡ ᲛᲐᲛᲘᲡᲗᲐᲜ, აღუწერა მისი ქალიშეილის უკიდურესი მდგომარეობა და სთხოვა ᲔᲞᲐᲢᲘᲞᲔᲑᲘᲜᲝᲜ ᲧᲝᲤᲔᲚᲘᲡᲐ ᲨᲔᲣᲪᲓᲝᲛᲐᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲘᲡ. ᲨᲔᲣᲪᲘᲦᲔᲗ ᲛᲐᲛᲐᲨ სულ არა გაიგონა-რა. ᲑᲐᲠᲐᲜᲐ ᲝᲠᲛᲐ თვეს, დადგა ცივი შემოდგომა. ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲙᲐᲪᲘ და მისი შეილი ხედეენ, რომ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘ, თუმცა ადგა ლოგინიდგან, მაგრამ მაინც არ მიდის იმ ოჯახიდან, და ისინი შეეწუწრებული შეიქნენ და მოკალებული უშინდეენ სადგომს, ამიტომ იმათ თავი დაანებეს მის შემწეობას და უბედური ქალის მრჩეველად შეიქნა მხოლოთ გაჭირებული ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘ, რისგამო ᲫᲣᲫᲣᲗᲘ ᲞᲐᲞᲐᲠᲐ ᲑᲐᲪᲘᲜ ᲧᲝᲕᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔ თან და-თან ᲒᲐᲥᲔᲡᲔᲑᲝᲓᲐ. ᲛᲝᲗᲮᲘᲚᲘᲗ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲥᲐᲚᲘ ᲬᲐᲘᲓᲐ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪ ᲐᲠ ᲛᲝᲗᲮᲣᲚᲐ. ᲑᲐᲠᲐᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲪᲐᲓᲔ ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ. ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ ᲘᲛᲘᲗᲘᲪ, ᲠᲝᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠ ᲛᲝᲗᲮᲣᲚᲐ. ᲑᲐᲠᲐᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲐᲓᲔ ᲛᲝᲜᲐᲮᲐᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲐᲜᲘᲪ ᲐᲠ ᲛᲘᲓᲘᲡ ᲘᲛ ᲝᲯᲐᲮᲨᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲛᲘᲡᲘᲜ ᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲠᲫᲔ ᲨᲔᲛᲝᲛᲯᲔᲓᲐ.

—ᲜᲣ ᲗᲣ ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲔᲜᲐ ᲐᲠ ᲛᲝᲐᲯ ᲓᲦᲔ, ᲕᲙᲘᲗᲮᲐ ᲡᲐᲪᲘᲠᲕᲘᲡᲘ ᲬᲛᲘᲗ ᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲘᲗ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲗ.—ᲛᲔ ᲠᲐ ᲕᲘᲪᲘ, ᲣᲞᲐᲡᲣᲮᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲐ ᲥᲐᲪᲘᲐ. ᲛᲗᲘᲛᲔᲠᲘ ᲥᲐᲚᲘ ᲒᲠᲫᲔᲜᲝᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲡᲘᲜ ᲤᲘᲤᲘᲜᲘᲗ ᲛᲘᲫᲘᲒᲝᲛᲝᲓᲔᲗ.—ᲮᲣᲠᲘᲡ ᲥᲣᲠᲘᲗ ᲛᲐᲜᲘᲪ ᲛᲐᲛᲐᲛ, ᲬᲐᲘᲑᲣᲢᲣᲢᲐ ᲑᲐᲠᲑᲐᲚᲘᲗ.—ᲬᲘᲜᲔᲚ, ᲧᲣᲗᲮᲠᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜᲐ ᲥᲐᲪᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲕᲘᲚᲘ. ᲡᲐᲑᲐᲠᲚᲝᲛ ᲥᲐᲚᲘ ᲣᲛᲢᲔᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲐᲓ ᲛᲨᲘᲠᲘ ᲠᲩᲔᲑᲝᲓᲐ ᲑᲔᲑᲔᲠᲘᲜ ᲥᲐᲚᲘ ᲨᲔᲓᲘᲓᲘᲗᲐᲓ ᲛᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐᲨᲘ, ᲓᲐᲓᲘᲓᲘᲗᲐᲓ ᲓᲐ ᲗᲮᲝᲕᲣᲚᲝᲑᲓᲐ ᲡᲐᲭᲛᲔᲚᲘᲡ-ᲡᲐᲑᲐᲛᲔᲚᲘ ᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქმეა.! მოუხდებელად იმისა, რომ პეტერბურგში ძლიერ ბევრია ღარსაზრდელი სახლები, მაინც ზრირად არის შემთხვევა, რომ ახალ დამადებულ ბავშვებს ნახულობენ სხვა-სხვა ადგილებზე დაგდებულს. მეორნი ეს საქმე იქმპლის გაერკვევდნა, რომ საშინრად შიენენებს სადმე "ნესელ" დროს ქუდის ტოლენ დადგა, რომ ადგილი ბარონის ბიბ ბავშვი. 15 რიცხეს უკვე ცრილი ეკაბარი იყო ბარონ X, იმ დროს, როდესაც ის მოსაჯიოდდა მასთან, გარეთ ეიღეკ უცნობმა პირმა ჩაგვი მის ეალიასაში ახლად დამადებული ბავშვი დეფრობითი სქესისა. ქუჩეს, რომელსაც ბარონის მოსამსახურე არაეიი გამასპინძლებოდა, დაძინებოდა. ამ შეთხვევით ალმათ ენშმემ ისარგებლა და ჩაუყვა ბავშეი ისე ჩუმათ, რომ მას ვერ გაუგია. წარმოიდგინეთ განცეფრება ეკაბარსა, როდესაც იმან ეალიაკაბი ჩაჯდომის დროს ფეხი წაკრა რაღაც რბილს, რომელმაც გამოსცა მისთვის გაუგებარი ხმა. მან მაშინვე გაიჭრა ქაჩარი და მისდა გასაკვირეებლათ დინახა ბავშეი. მეკაბარ უცოლ-შვილო კაცი იყო, როგორც კი მიეიდა სახლში, მან მოიწოდა ექიმს, დაუბარებრენია ბავშეი და დატოვა ნინ. ოცი დღე რომ გავიდა წვმდეკ ამისა, ბავშეთა ბინაში გამოეიდა მეორე განცხადება: „ეასილიევის კუნძულზე მე 14 № პ-რდა-და-პირ. ინეიეს მდინარ ნევაზე დამორჩენილი ქალი, და როდესაც ეემოწმდა ექიმებისაგან, აღმოჩდა, რომ ის მშობიარობისგან ახალი განთავისუფლებული იყო. ეს ქალი იცნო მოხეტქმა მათხოვარმა სტეფან Ivანეს ძემ, რომელმაც განაცხადა, რომ გარდაცვლილა არის ბარბალე ეაკელეს ასული ფლეიანა, რომელიც იყო ქალიშვილი სამსახურობისგან გადაენენებული ჩინოვნიკის ალეკე მიხაილის ძის ზღიერისა. ბაშმიეეს სწერამოეს."

ო. ი.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

14 ინვარს, წმ. მოციქულთ სწორის, საქართველოს განმანათლებლის ნინას დღეობას, სამუშაოროდ, ალარ ღღესასწაულობენ ეკლესიის და ქალების სასწავლებლებში. სომხები წელიწადში ოთხ-ჯელ ღღესასწაულობენ თავიანი განმანათლებელის ბრიგორის ხსენების ღღეს, და ჩვენ, ეგონენ, მაღე დგადგეს, თუ ვინ იყო ჩვენი განმანათლებელი. ძალაკის ზოგიერთ ეკლესიებში 13 და 14 ინვარის არ შეუსრულებიათ არც მწუხრი და არც წირეა. რითი უნდა ეხსნისთანა, რომ ჩვენი სამღვდელოება ასე გულ-გრილად ეპყრობა ჩვენი განმანათლებელის ხსენების ღღეს? მანა ურიგო იქნებოდა, რომ ამ ღღეს ჩვენს სულიერს მამებს ეწერათ ეკლესიებში და განეცხადებინათ ხალხისათვის წმ. ნინოს ცხოვრება? მე დარწმუნებული ეარ, რომ ჩვენნმ უსწავლელმა ხალხმა სრულებით არაფერი არ იცის ნინაზე. მოკლე სტატეეის თქმა წმ. ნინას ცხოვრებაზე, ეკონეკ, არც ერთ მღვდელს არ გაუკირდება, რადგან ამ წმიდანია ცხოვრებაზე ბევრი სტატეა აქეს წარმოთქმული ჩვენ ყოველად სამღვდელოს ბაბრიელს, რომელის ქადაგებანი ღღეს ყოველ ეკლესიაში არის. მარდა ამისა ყოველ მღვდელს ეგზავნება ღვთის-მშობლის სახელობაზე დარსებული ძმობისაგან გამოცემული წიგნაკები. ერთ ამ წიგნაკში ერკლად აღწერილია ჩვენი განმანათლებელის წმ. ნინას ცხოვრება და მოღვაწეობა, და, ეგონენ, ძნელი არიყოს ამ წიგნაკის ხელში აღება და წაკითხეა ხალხისათვის, თუ თავის სიტეეით არაფის შეეძლია მოყოლა.

***

როგორც შეეტეყეთ ბორის სასულიერო სასწავლებელში დაუწეიათ ზნეობითი-სარწმუნოებითი კითხვები მოწაფეებისათვის. ეს კითხვები სწარმოენენ ყოველთვის ღღესასწაულების წინათ, რომ მოწაფეებს ეაადგენინონ იმ წმიდანების ცხოვრება და მოღვაწეობა, რომლებსაც ჩვენი მართლ-მადიდებელი ეკლესია ღღესასწაულობს. 13 ინვარს, ნაშუადღე